

УДК 338.2: 338.246.8:338.14(477)
JEL: O20
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-6-8-14>

ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

©2025 **ВАСИЛЬЄВ Д. В., СІМАХОВА А. О.**

УДК 338.2: 338.246.8:338.14(477)
JEL: O20

Васильєв Д. В., Сімахова А. О. Повоєнне відновлення економіки України в умовах євроінтеграції

У дослідженні проаналізовано плани післявоєнної відбудови економіки України в контексті європейської інтеграції, включно з аналізом ключових цифрових показників, інвестиційних потоків і модернізації критичної інфраструктури. Визначено основні фактори, що впливають на процес відновлення, зокрема масштаби руйнувань, залучення міжнародного капіталу, впровадження інноваційних технологій і проведення структурних реформ. Окреслено перспективи подальшої інтеграції України в європейський економічний простір з акцентом на розширенні виробничого потенціалу, енергетичній незалежності та створенні сприятливого інвестиційного клімату, що сприятиме сталому економічному зростанню та підвищенню якості життя громадян. Встановлено, що післявоєнне відновлення економіки України є складним багаторівневим процесом, який потребує не лише значних інвестицій в інфраструктуру та виробничий потенціал, а й глибоких структурних реформ, інституційних змін та інтеграції у світові економічні процеси. Особливу увагу приділено питанням цифрової трансформації економіки як одному з ключових чинників конкурентоспроможності України на європейському ринку. У статті представлено прогноз основних макроекономічних показників на 2025–2027 роки. Визначено, що Україна залишатиметься високозалежною від зовнішнього фінансування у 2025–2027 роках, і що існує серйозний ризик значного фінансового тягаря в майбутньому, якщо країна отримуватиме підтримку у формі кредитів, а не грантів. Тому Україна потребує розробки довгострокових інструментів фінансової стабільності. Наукова цінність статті полягає в аналізі історичного досвіду повоєнної відбудови економік країн і визначенні перспективних напрямків повоєнної стратегії розвитку економіки України. Практична цінність статті полягає в пропозиції рішень щодо подолання деструктивних чинників повоєнної відбудови України.

Ключові слова: повоєнне відновлення, економіка, євроінтеграція, інфраструктура, бізнес.

Табл.: 1. Бібл.: 31.

Васильєв Данило Володимирович – магістрант, Державний університет «Київський авіаційний інститут» (просп. Любомира Гузара, 1, Київ, 03058, Україна)

Сімахова Анастасія Олексіївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки Державного університету «Київський авіаційний інститут» (просп. Любомира Гузара, 1, Київ, 03058, Україна)

E-mail: anastasiia.simakhova@npp.kai.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7553-4531>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AFP-9627-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194637544>

UDC 338.2: 338.246.8:338.14(477)
JEL: O20

Vasiliev D. V., Simakhova A. O. The Post-War Economic Recovery of Ukraine in the Context of European Integration

The study analyzes the plans for the post-war recovery of Ukraine's economy in the context of European integration, including the analysis of key numerical indicators, investment flows and modernization of critical infrastructure. The main factors influencing the recovery process are identified, including the scale of destruction, attraction of international capital, introduction of innovative technologies and structural reforms. The prospects for Ukraine's further integration into the European economic area are outlined, with a focus on expanding production potential, energy independence and creating a favorable investment climate that will contribute to sustainable economic growth and improve the quality of life of citizens. The article establishes that the post-war recovery of Ukraine's economy is a complex multilevel process that requires not only significant investments in infrastructure and production capacity, but also deep structural reforms, institutional changes, and integration into global economic processes. Special attention has been paid to the issues of digital transformation of the economy as one of the key factors of Ukraine's competitiveness in the European market. The article provides a forecast of key macroeconomic indicators for 2025–2027. It is determined that Ukraine will remain highly dependent on external financing in 2025–2027, and that there is a serious risk of a significant financial burden in the future if the country is supported in the form of loans rather than grants. Therefore, Ukraine needs to develop long-term financial stability instruments. The scientific value of the article lies in the analysis of the historical experience of post-war economic reconstruction and the identification of promising directions for the post-war strategy of Ukraine's economic development. The practical value of the article lies in the proposal of solutions to overcome the destructive factors of post-war reconstruction of Ukraine.

Keywords: post-war recovery, economy, European integration, infrastructure, business.

Tabl.: 1. Bibl.: 31.

Vasiliev Danylo V. – Master's Student, State University "Kyiv Aviation Institute" (1 Liubomyra Husara Ave., Kyiv, 03058, Ukraine)

Simakhova Anastasiia O. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics, State University "Kyiv Aviation Institute" (1 Liubomyra Husara Ave., Kyiv, 03058, Ukraine)

E-mail: anastasiia.simakhova@npp.kai.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7553-4531>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AFP-9627-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194637544>

Повномасштабне вторгнення Росії 24 лютого 2022 року назавжди змінило світ, міжнародне суспільство та народ України. Безжальне знищення та окупація російськими військами цивільної, енергетичної, транспортної, виробничо-промислових інфраструктур нанесла дуже значних збитків та удару по економіці та благополуччю України на дуже довгий час. Проте вже почалася розробка та поступові дії щодо реалізації програм з повоєнного відновлення економіки. З вектором на євроінтеграцію, завдяки співпраці України з міжнародними організаціями та країнами Європи, значно зросла кількість ініціатив і стратегічних планів, спрямованих на відновлення економіки та країни.

Повоєнне відновлення в умовах євроінтеграції являє собою надзвичайно комплексний процес, який охоплює як реставрацію зруйнованої інфраструктури, так і глибокі структурні реформи у виробничій, енергетичній, цифровій та соціальній сферах.

Питання відбудови української економіки у повоєнний період є предметом активного наукового дискурсу. Останні дослідження українських учених охоплюють широкий спектр аспектів – від стратегій реконструкції інфраструктури до інституційних реформ і міжнародної фінансової підтримки. Так, науковці О. А. Бородіна, В. І. Ляшенко у своїй статті аналізують світовий досвід, стратегії реконструкції інфраструктури, фінансові механізми та міжнародну допомогу в умовах відбудови [1]. Проблеми, ризики та шляхи повоєнного відновлення економіки України були досліджені С. Ткаченко [2].

Важливість розвитку регіональної економіки для повоєнного відродження економіки України дослідила науковиця О. Захарова [3]. Вчений Ю. Кіндзерський дослідив повоєнне відновлення та розвиток української промисловості, зробивши акцент на основних викликах і необхідній державній політиці [4].

Науковці І. Клопов, Ю. Охренич провели дослідження моделі економічної відбудови України в повоєнний період з оглядом на поточну економічну ситуацію та потенціал євроінтеграції [5]. А. Кліміна вивчила посткейінсіанську інституціоналістську перспективу післявоєнної відбудови економіки України [6]. Міжнародну допомогу та політику зростання в повоєнній відбудові економіки України було розглянуто О. Пустовойт [7].

Попередні дослідження одного з авторів даної публікації було присвячено питанню повоєнної соціалізації в умовах підвищення європейської безпеки [8] та євроінтеграції [9]. Проте наразі є актуальним комплексне дослідження напрямків та стратегії повоєнної відбудови економіки України,

що поєднуватиме світовий досвід, макроекономічні особливості України та інноваційні механізми.

Метою даної статті є дослідження напрямків повоєнної відбудови економіки України з огляду на євроінтеграційні процеси. Для досягнення мети статті було використано загальнонаукові методи дослідження: аналізу й синтезу, порівняння й систематизації. Інформаційною базою дослідження стали наукові праці українських і зарубіжних учених, дані інтернет-ресурсів.

Перш за все, загальний контекст повоєнного відновлення визначається масштабними руйнуваннями, завданими війною. За окремими дослідженнями, прямі збитки в Україні зафіксовано на рівні понад 152 млрд дол. США, а загальна сума реконструкційних витрат оцінюється до 486 млрд дол., що у 2,8 разу перевищує номінальний ВВП країни [10]. Також, порівнюючи дані про стан бізнесу до початку повномасштабного вторгнення та після, експерти оцінили, що майже половина бізнесу перестала працювати [11]. Ці цифри свідчать про необхідність невідкладних і масштабних заходів для відновлення критично важливих секторів економіки, зокрема промисловості, транспортної інфраструктури, енергетики та житлового фонду.

Одночасно з відновленням руйнувань уряд України розробляє низку національних програм, спрямованих на модернізацію економіки та адаптацію до європейських стандартів. Програма «План відновлення України», що представлена на офіційному порталі recovery.gov.ua, містить конкретні проекти з фінансуванням на суму понад 750 млрд дол., які охоплюють такі напрямки, як відновлення критичної інфраструктури, забезпечення енергетичної незалежності, цифрова трансформація та підтримка бізнес-середовища. Згідно з матеріалами URC2022 планувалось реалізувати близько 580 проектів на період 2023–2025 років із залученням понад 350 млрд дол., а стратегічний етап на 2026–2032 роки передбачає 270 проектів із фінансуванням понад 400 млрд доларів [12]. Варто зазначити, що до втілення активно долучаються багато країн та міжнародних організацій. У 2024 році було отримано 41,6 млрд дол. США, що покрило державний бюджет на 73%, де лідером є саме ЄС, що підкреслює нашу євроінтеграцію [13].

На фоні цих загальних тенденцій важливим аспектом є інтеграція України до європейського економічного простору. Відповідно до даних, висвітлених у дослідженні Л. М. Войтович і М. В. Федик, ключовими напрямками є відновлення промислового потенціалу, модернізація критичної інфраструктури та розвиток інноваційних секторів [14]. Залучення міжнародних інвестицій, зокрема

через забезпечення правового захисту інвесторів та оптимізацію регуляторного середовища, є вирішальним чинником для стимулювання економічного зростання та підвищення довіри з боку іноземних партнерів.

Аналізуючи перспективи повоєнного відновлення України, доцільно звернутися до історичного досвіду інших країн, зокрема Федеративної Республіки Німеччина (ФРН), яка після Другої світової війни зазнала масштабних руйнувань інфраструктури, втрати людських ресурсів та глибокої економічної кризи. Відбудова Німеччини вважається одним із найуспішніших прикладів економічного зростання в умовах післявоєнної трансформації та іноземної підтримки.

Ключовим чинником, що сприяв відновленню, став так званий «План Маршалла» (офіційно – Програма відновлення Європи), запроваджений США у 1948 р. У рамках цієї програми Німеччина отримала понад 1,4 млрд дол. США (еквівалент понад 16 млрд сучасних доларів), що було спрямовано на відбудову виробничого потенціалу, інфраструктури та стабілізацію валютної системи [15]. Окрім фінансової підтримки, важливу роль відіграв інституційний супровід реформ, а саме: дерегуляція цін, податкові реформи та підтримка малого бізнесу. Важливі реформи економіста і на той час канцлера Німеччини Людвіга Ергарда у сфері вільного ринку стали основою для формування «економічного дива», яке забезпечило ФРН стрімке економічне зростання у 1950–1960-х роках [16].

Однією з особливостей німецької моделі відновлення було поєднання зовнішньої підтримки з внутрішньою трансформацією. Значну увагу приділяли професійній освіті, інженерній підготовці кадрів, розвитку технологічного сектора та експортоорієнтованої промисловості [17]. Також було створено ефективні інституції для розподілу допомоги, зокрема Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), що діє і сьогодні як один з найбільших національних банків розвитку Європи [18].

Проте не всі повоєнні сценарії є прикладами успішної трансформації. Поряд із «Планом Маршалла», який став синонімом ефективної підтримки, існував альтернативний підхід – так званий «План Моргентау», запропонований міністром фінансів США Генрі Моргентау. Його концепція полягала в перетворенні Німеччини на суто аграрну країну, без індустриального потенціалу, задля унеможливлення повторного зростання військової могутності [19]. Передбачалось демонтаж фабрик, руйнація важкої промисловості та довготривале економічне ослаблення. Цей план, попри початкову підтримку, згодом був відкинутий через загрозу

гуманітарної катастрофи та ризик дестабілізації всього європейського регіону [20].

Зіставлення двох стратегій (а саме: Плану Маршалла та Плану Моргентау) дозволяє чітко усвідомити, що результат повоєнного розвитку залежить не лише від внутрішньої волі держави до трансформації, але й від геополітичної кон'юнктури та стабільності зовнішньої підтримки. Цей контекст є вкрай актуальним для України в найближчі роки.

Окрім зовнішньополітичних факторів, що впливають на ефективність процесу повоєнної трансформації, важливу роль відіграють і внутрішні ризики, які можуть суттєво ускладнити реалізацію стратегічного курсу відновлення України в умовах євроінтеграції. Найбільш критичними серед них є: високий рівень корупції, імовірне зменшення обсягів міжнародної допомоги, а також невизначеність щодо отримання репарацій від країни-агресора.

Корупція, як системне явище, продовжує залишатися серйозною загрозою для ефективного використання ресурсів. За даними Transparency International, Україна у 2023 р. посіла 104 місце зі 180 країн за глобальним Індексом сприйняття корупції [21]. Незважаючи на позитивну динаміку в порівнянні з попередніми роками, проблема залишається критичною, особливо в контексті розподілу великомасштабної фінансової допомоги.

Ще одним викликом є можливе зменшення обсягів зовнішньої допомоги, що пов'язане як з глобальними економічними рецесіями, так і з політичною втомою міжнародної спільноти від затяжного конфлікту. Досвід попередніх криз свідчить, що інтерес донорів до країн, які знаходяться в затяжній фазі конфлікту чи постконфліктного відновлення, поступово зменшується в разі відсутності прозорих і вимірюваних результатів [22].

Також слід урахувати правову невизначеність щодо репарацій від російської федерації. Незважаючи на численні заклики з боку української влади та західних союзників, наразі відсутній механізм, який би гарантував примусове вилучення активів держави-агресора на користь України. Затягування цього процесу створює додатковий фінансовий вакуум, який потребує компенсації через міжнародні позики або донорські програми, що, своєю чергою, збільшує боргове навантаження [23].

У відповідь на вказані загрози в Україні впроваджуються контрзаходи, покликані зміцнити інституційну спроможність держави та забезпечити прозорість повоєнної трансформації. Зокрема, розширено функціонал Національного агентства з

питань запобігання корупції (НАЗК), яке впровадило електронну систему моніторингу фінансування проєктів відновлення, що дозволяє в режимі реального часу відстежувати рух коштів і підрядників [24]. Також реалізуються програми під егідою Світового банку та ЄС, спрямовані на антикорупційне навчання представників органів місцевого самоврядування та державного сектора.

Вчені Київської школи економіки прогнозують, що дефіцит бюджету України становитиме 2,9 трлн грн протягом наступних трьох років, що значною мірою зумовлено витратами на оборону, які досягнуть свого піку у 2025 р. і надалі залишатимуться значно вищими за рівень до 2022 р., незважаючи на помітне падіння після завершення повномасштабної війни (табл. 1) [25].

внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Для цих категорій необхідно створити інклюзивні програми реінтеграції, що включають психосоціальну підтримку, індивідуальні плани працевлаштування та податкові стимули для роботодавців, які працевлаштовують таких осіб. Окремої уваги потребує також питання демографічного старіння, яке в умовах війни лише загострилось. Згідно з даними Держстату, коефіцієнт народжуваності у 2023 р. знизився до найнижчого рівня за останні 20 років [26]. Така тенденція створює додаткове навантаження на систему соціального забезпечення та вимагає впровадження програм стимулювання народжуваності, зокрема через підтримку молодих сімей, реформу догляду за дітьми та підвищення якості охорони здоров'я.

Таблиця 1

Прогноз основних економічних індикаторів в Україні у 2025–2027 рр.

Показник	Рік						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Зростання реального ВВП, %	3,4	-28,8	5,3	3,9	3,6	6,1	6,5
Номінальний ВВП, млрд грн	5451	5239	6538	7635	8954	10280	11673
Сальдо бюджету, млрд дол. США	-7,1	-28,4	-37,9	-31,9	-37,5	-16,9	-11,5
Іноземні гранти, млрд дол. США	0,9	17,5	14,1	13,1	4,7	6,6	6,6
Іноземні кредити, млрд дол. США	2,3	17,4	30,7	28,3	40,7	19,3	14,6
Базова інфляція, %	9,8	21,7	11,2	7,0	12,1	8,1	6,2
Облікова ставка, %	8,7	19,6	20,3	14,0	13,1	12,1	10,9
Поточний рахунок, млрд дол. США	-3,9	8,0	-9,6	-13,2	-25,9	-19,4	-23,4
Зміна резервів, млрд дол. США	2,5	-2,3	11,4	2,9	4,6	3,6	3,4
Рівень безробіття, %	9,9	20,6	18,2	14,3	13,1	12,1	10,9
Номінальна заробітна плата, грн	13973	14846	17417	21177	23748	26322	29098

Джерело: складено за [25].

Наведена в табл. 1 інформація свідчить, що Україна залишатиметься сильно залежною від зовнішнього фінансування в найближчі роки, навіть після завершення повномасштабного вторгнення, і що існує серйозний ризик виникнення значного фінансового тягаря в майбутньому, якщо підтримка надаватиметься у формі кредитів, а не грантів. Решту дефіциту 2024 р. було профінансовано за рахунок чистого випуску внутрішнього боргу. Хоча ми бачимо обмежену здатність банківської системи України до поглинання в найближчі роки, повернення іноземних інвесторів на внутрішній ринок суверенного боргу та відновлення можливості випускати єврооблігації у 2027 р. або навіть раніше означає, що фінансування значною мірою забезпечене.

Крім того, критично важливим є питання соціально-економічної адаптації ветеранів війни та

Розбудова інклюзивної моделі ринку праці з широкими можливостями для молоді, жінок, осіб з інвалідністю та ВПО має стати пріоритетом національної соціальної політики. У цьому контексті важливу роль відіграє цифровізація сфери зайнятості, зокрема платформи на кшталт «єПраця», що дозволяють здійснювати пошук вакансій, реєстрацію та отримання консультацій в онлайн-режимі [27].

Цифрова трансформація виступає ще одним ключовим чинником, що стимулює відновлення економіки. Впровадження цифрових платформ сприяє підвищенню ефективності розподілу ресурсів, прозорості управлінських процесів і зниженню корупційних ризиків. За оцінками, створення відкритих цифрових систем моніторингу дозволить оптимізувати розподіл фінансування

та підвищити загальну ефективність програм відновлення [28].

Окремо варто відзначити запуск цифрової платформи Dream – Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management, яка координує планування, фінансування та моніторинг реконструкції. Платформа забезпечує прозорість проектів, відкритість даних і залучення громадянського суспільства до процесу контролю [29]. Такий підхід відповідає європейським принципам good governance та створює основу для довготривалого партнерства з міжнародними донорами.

Особливу увагу приділено також сектору енергетики. Вже сьогодні Україна демонструє конкретні кроки в напрямку європейської енергетичної інтеграції. Одним із таких прикладів стало успішне приєднання української енергосистеми до енергомережі ENTSO-E у березні 2022 р. – на рік раніше запланованого терміну. Це рішення відкрило шлях до експорту електроенергії до країн ЄС, зокрема Румунії, Словаччини, Угорщини та Польщі. Вже у другому півріччі 2022 р. експорт української електроенергії сягнув 400 млн євро надходжень до бюджету, що підтверджує її конкурентоспроможність на європейському ринку [30].

Інтеграція також проявляється у сфері регулювання та законодавства. Україна продовжує імплементацію норм Третього енергетичного пакета ЄС, зокрема щодо лібералізації енергоринку, демонополізації, розвитку біржової торгівлі та доступу до інфраструктури на рівних умовах [31]. Поряд із цим, реформується діяльність НКРЕКП (Національної комісії з регулювання енергетики та комунальних послуг) у напрямку відповідності стандартам ACER і CEER – ключових європейських регуляторів.

У перспективі важливу роль відіграватиме розвиток «зеленої» енергетики, яка відповідає як європейському курсу на декарбонізацію, так і стратегічним інтересам України у зниженні залежності від імпорту викопного палива. Особливо перспективними є проекти з виробництва та експорту «зеленого» водню, участь у європейських енергетичних кластерах і трансєвропейських ініціативах, таких як REPowerEU [31].

Таким чином, систематизований підхід до повоєнного відновлення, який базується на аналізі як загальних тенденцій, так і детальної кількісної аналітики, дозволяє окреслити чітку дорожню карту для модернізації економіки України. Реалізація запропонованих стратегічних напрямків сприятиме не лише відновленню зруйнованих секторів, але й створенню нових можливостей для економічного розвитку та забезпечення високого рівня соціального добробуту в майбутньому.

ВИСНОВКИ

Повоєнне відновлення економіки України є складним багаторівневим процесом, який потребує не лише значних інвестицій у інфраструктуру та виробничий потенціал, а й глибоких структурних реформ, інституційних змін та інтеграції у світові економічні процеси. За оцінками Світового банку та Кабінету Міністрів України, обсяг необхідних коштів для відбудови сягає сотень мільярдів доларів, що підкреслює важливість комплексного підходу, заснованого на міжнародній підтримці, ефективному управлінню та інноваційних рішеннях.

Історичний приклад відновлення Західної Європи після Другої світової війни, зокрема реалізація Плану Маршалла, демонструє, що успіх залежить від поєднання зовнішньої фінансової допомоги, внутрішніх реформ і стимулювання приватного капіталу. Україна вже запроваджує схожі механізми: децентралізація – передача повноважень місцевим органам влади для швидшого реагування на потреби регіонів; дерегуляція – спрощення бізнес-середовища для залучення інвестицій; підтримка малого та середнього бізнесу – ключового драйвера економіки та зайнятості.

Повоєнне відновлення України – це не лише реконструкція зруйнованого, а й можливість побудувати сучасну, технологічну та конкурентоздатну економіку. Ключ до успіху – у поєднанні міжнародної підтримки, внутрішніх реформ, активізації бізнесу та соціальної згуртованості. Інтеграція до ЄС, дотримання принципів «зеленої» угоди та цифрова трансформація стануть основою для стійкого розвитку, що перетворить Україну не просто на відновлену країну, а на сильного європейського партнера. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бородіна О. А., Ляшенко В. І. Повоєнне відновлення економіки: світовий досвід та спроба його адаптації для України. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1. С. 121–134. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).121-134](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).121-134)
2. Ткаченко С. Повоєнне відновлення економіки України: проблеми, ризики та шляхи. *Економічні горизонти*. 2024. № 2–3. С. 4–13. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(28\).2024.300402](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(28).2024.300402)
3. Zakharova O. Development of Economic Space of Regions as a Condition for Rapid Recovery of the Economy of Ukraine in the Post-War Period. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2023. Вип. 71. С. 78–88.
4. Кіндзерський Ю. Повоєнне відновлення промисловості України: виклики та особливості

- політики. Економічний аналіз. 2022. Т. 32. №. 2. С. 101–117.
DOI: 10.35774/econa2022.02.101
5. Klopov I., Ohrenych J. The Model of Economic Recovery of Ukraine in the Post-War Period: The Strategy of the Economic Miracle. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. Vol. 10. No. 5. P. 184–191. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-184-191>
 6. Klimina A. How to rebuild the economy of post-war Ukraine: a Post-Keynesian Institutional perspective. *Fashioning Prosperous, Sustainable and Humane Societies*. Edward Elgar Publishing, 2025. P. 223–243.
DOI: <https://doi.org/10.4337/9781035340262.00022>
 7. Pustovoi O. Ukraine's Post-War Economy: International Aid and Growth Policy. *Economy and Forecasting*. 2022. № 3. С. 45–64.
DOI: 10.15407/econforecast2022.03.045
 8. Simakhova A. Post-War Socialization of the Economy: Ukrainian and European Security. *Challenges to National Defence in Contemporary Geopolitical Situation: Proceedings of 3rd International Conference (Vilnius, September 15–16, 2022)*. 2022. No. 1. P. 71–75.
DOI: <https://doi.org/10.47459/cndcgs.2022.9>
 9. Сімахова А. Повоєнна соціалізація економіки України в умовах євроінтеграції. *Економічний простір*. 2024. № 194. С. 128–131.
DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.194.128-131>
 10. Harmash O. Ukraine targets value-added production to reshape wartime economy. *Reuters*. November 12, 2024. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-targets-value-added-production-reshape-wartime-economy-2024-11-12/>
 11. Регіональні результати дослідження стану та потреб бізнесу в умовах війни. URL: <https://cid.cenxer.com/analytics/regional-results-of-the-study-of-the-state-and-needs-of-business-in-wartime/>
 12. План відновлення України. URL: <https://ua.urchinternational.com/past-conferences/urc22/plan-vidnovlennya-ukrayini>
 13. Самойлюк М. Трекер економіки України під час війни. *Центр економічної стратегії*. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>
 14. Войтович Л. М., Федик М. В. Стратегія повоєнного відновлення економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-112>
 15. Hogan M. J. The Marshall Plan: America, Britain, and the reconstruction of Western Europe, 1947–1952 (Studies in Economic History and Policy: USA in the Twentieth Century). Cambridge University Press, 1987. 482 p.
 16. Nicholls A. J. Freedom with responsibility: The social market economy in Germany, 1918–1963. Oxford University Press, 2000. 436 p.
 17. Abelshauser W. *Deutsche Wirtschaftsgeschichte seit 1945*. C. H. Beck, 2010.
 18. History of KfW. KfW Group. URL: <https://www.kfw.de/kfw.de-2.html>
 19. Steil B. The Marshall Plan: Dawn of the Cold War. Simon & Schuster, 2018. 624 p.
 20. Dietrich J. The Morgenthau Plan: Soviet Influence on American Postwar Policy. New York : Algora Publishing, 2003. 212 p.
 21. Corruption Perceptions Index 2023. *Transparency International*. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2023>
 22. States of Fragility 2021: Strengthening Resilience in Fragile Contexts. URL: <https://www.imvf.org/wp-content/uploads/2021/10/2021-ii-conference-on-state-fragility.pdf>
 23. Confiscation of Russian Assets to Support Ukraine. European Parliament. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0085_EN.html
 24. Єдиний реєстр відновлення України. НАЗК. URL: <https://recovery.nazk.gov.ua/>
 25. Ukraine Macroeconomic Handbook. January 2025. KSE Institute, 2025. URL: https://kse.ua/UA_Macro_Handbook_Jan2025.pdf
 26. Демографічна ситуація в Україні. *Державна служба статистики України*. 2024. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
 27. Портал «Праця». *Міністерство економіки України*. 2024. URL: <https://epracia.gov.ua/>
 28. Шаповал Н., Федосєєнко М., Грибановський О., Терещенко О. Повоєнне відновлення України. *Нові ринки та цифрові рішення*. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf>
 29. About DREAM platform. *Ministry of Restoration*. URL: <https://dream.gov.ua/about>
 30. Ukraine's Power Network Integration with EU ENTSO-E. *Міністерство економіки України*. URL: <https://mev.gov.ua/en/reforma/ukraines-power-network-integration-eu-entso-e>
 31. REPowerEU. Affordable, secure and sustainable energy for Europe. European Commission, 2022. URL: https://commission.europa.eu/topics/energy/repowereu_en

REFERENCES

- “About DREAM platform”. *Ministry of Restoration*. <https://dream.gov.ua/about>
- Abelshauser, W. *Deutsche Wirtschaftsgeschichte seit 1945*. C. H. Beck, 2010.
- Borodina, O. A., and Liashenko, V. I. “Povoienne vidnovlennia ekonomiky: svitovyi dosvid ta sprobа yoho adaptatsii dlia Ukrainy” [Post-War Economic Recovery: World Experience and Attempt to Adapt It for Ukraine]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 1 (2022): 121–134.
DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).121-134](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).121-134)
- “Confiscation of Russian Assets to Support Ukraine”. *European Parliament*. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0085_EN.html

- "Corruption Perceptions Index 2023". *Transparency International*. <https://www.transparency.org/en/cpi/2023>
- "Demografichna sytuatsiia v Ukraini" [Demographic Situation in Ukraine]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. 2024. <https://ukrstat.gov.ua/>
- Dietrich, J. *The Morgenthau Plan: Soviet Influence on American Postwar Policy*. New York: Algora Publishing, 2003.
- "History of KfW". *KfW Group*. <https://www.kfw.de/kfw.de-2.html>
- Harmash, O. "Ukraine targets value-added production to reshape wartime economy". *Reuters*. November 12, 2024. <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-targets-value-added-production-reshape-wartime-economy-2024-11-12/>
- Hogan, M. J. *The Marshall Plan: America, Britain, and the reconstruction of Western Europe, 1947-1952 (Studies in Economic History and Policy: USA in the Twentieth Century)*. Cambridge University Press, 1987.
- Kindzerskyi, Yu. "Povoienna vidnovlennia promyslovosti Ukrainy: vyklyky ta osoblyvosti polityky" [Postwar Recovery of Ukraine's Industry: Challenges and Features of Policy]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 32, no. 2 (2022): 101-117.
DOI: 10.35774/econa2022.02.101
- Klimina, A. "How to rebuild the economy of post-war Ukraine: a Post-Keynesian Institutional perspective". In *Fashioning Prosperous, Sustainable and Humane Societies*, 223-243. Edward Elgar Publishing, 2025.
DOI: <https://doi.org/10.4337/9781035340262.00022>
- Klopov, I., and Ohrenych, J. "The Model of Economic Recovery of Ukraine in the Post-War Period: The Strategy of the Economic Miracle". *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 10, no. 5 (2024): 184-191.
DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-184-191>
- Nicholls, A. J. *Freedom with responsibility: The social market economy in Germany, 1918-1963*. Oxford University Press, 2000.
- "Plan vidnovlennia Ukrainy" [Ukraine Recovery Plan]. <https://ua.urb-international.com/past-conferences/urb22/plan-vidnovlennya-ukrayini>
- "Portal iePratsia" [ePratsa Portal]. *Ministerstvo ekonomiky Ukrainy*. 2024. <https://epracia.gov.ua/>
- Pustovoyt, O. "Ukraine's Post-War Economy: International Aid and Growth Policy". *Economy and Forecasting*, no. 3 (2022): 45-64.
DOI: 10.15407/econforecast2022.03.045
- "Rehionalni rezultaty doslidzhennia stanu ta potreb biznesu v umovakh viiny" [Regional Results of the Study of the State and Needs of Business in War-time]. <https://cid.center/analytics/regional-results-of-the-study-of-the-state-and-needs-of-business-in-war-time/>
- "REPowerEU. Affordable, secure and sustainable energy for Europe". *European Commission*, 2022. https://commission.europa.eu/topics/energy/re-power_eu_en
- "States of Fragility 2021: Strengthening Resilience in Fragile Contexts". <https://www.imvf.org/wp-content/uploads/2021/10/2021-ii-conference-on-state-fragility.pdf>
- Samoliuk, M. "Treker ekonomiky Ukrainy pid chas viiny" [Ukraine's Economy Tracker During the War]. *Tsent ekonomichnoi stratehii*. <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>
- Shapoval, N. et al. "Povoienna vidnovlennia Ukrainy. Novi rynky ta tsyfrovi rishennia" [Post-war Reconstruction of Ukraine. New Markets and Digital Solutions]. <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf>
- Simakhova, A. "Post-War Socialization of the Economy: Ukrainian and European Security". *Challenges to National Defence in Contemporary Geopolitical Situation*, no. 1. Vilnius, 2022. 71-75. DOI: <https://doi.org/10.47459/cndcgs.2022.9>
- Simakhova, A. "Povoienna sotsializatsiia ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointehratsii" [Post-War Socialisation of the Ukrainian Economy in the Conditions of European Integration]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 194 (2024): 128-131.
DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.194.128-131>
- Steil, B. *The Marshall Plan: Dawn of the Cold War*. Simon & Schuster, 2018.
- Tkachenko, S. "Povoienna vidnovlennia ekonomiky Ukrainy: problemy, ryzyky ta shliakhy" [Post-War Economic Recovery in Ukraine: Problems, Risks and Ways]. *Ekonomichni horyzonty*, no. 2-3 (2024): 4-13.
DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(28\).2024.300402](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(28).2024.300402)
- "Ukraine's Power Network Integration with EU ENTSO-E". *Ministerstvo ekonomiky Ukrainy*. <https://mev.gov.ua/en/reforma/ukraines-power-network-integration-eu-entso-e>
- "Ukraine Macroeconomic Handbook. January 2025". KSE Institute, 2025. https://kse.ua/UA_Macro_Handbook_Jan2025.pdf
- Voitovych, L. M., and Fedyk, M. V. "Stratehiia povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointehratsii" [Post-War Economic Recovery Strategy of Ukraine in the Context of European Integration]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 65 (2024).
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-112>
- "Yedynyi reiestr vidnovlennia Ukrainy" [Unified Recovery Registry of Ukraine]. NAZK. <https://recovery.nazk.gov.ua/>
- Zakharova, O. "Development of Economic Space of Regions as a Condition for Rapid Recovery of the Economy of Ukraine in the Post-War Period". *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 71 (2023): 78-88.